

---

## **BULGARİSTAN SEÇİMLERİNE İLİŞKİN BAZI TESPİTLER - 28 EKİM 2011**

**Erhan TÜRBEDAR**

12.04.2009

---

Dr. Erhan Türbedar, TEPAV Dış Politika Analisti

AVİM, 28 Ekim 2011

23 Ekim 2011de Bulgaristan halkı yeni cumhurbaşkanını ve 264 belediyede yerel yöneticileri seçmek için sandık başına gitti. Oyların yüzde 97,6sına istinaden açıklanan sonuçlara göre, cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turunda iktidardaki GERB partisinin adayı Rosen Plevneliev kazandığı yüzde 39,8lik oyla birinci oldu. Plevnelievi yüzde 29,1 ile Sosyalist Parti adayı İvaylo Kalfin ve yüzde 14 ile bağımsız aday Meglena Kuneva izledi. Oy çoğunluğu sağlanamadığı için Plevneliev ve Kalfin 30 Ekimde yapılacak olan ikinci turda yarışacak. Kazandığı yüzde 38lik oy oranıyla GERB yerel seçimlerde de en başarılı oldu. Sosyalist Parti oyların yüzde 24yle ikinci, Hak ve Özgürlükler Hareketi ise oyların yüzde 6,7siyle üçüncü oldu. Seçimlerin birinci turunda, toplam 28 il içinden 10unun büyükşehir belediye başkanları belli oldu.

Bulgaristan cumhurbaşkanlığına ilişkin seçim sonucu pek sürpriz olmadı. Ekonomik kalkınmaya, altyapı projelerine ve adli reformlara ilişkin sözler veren Rosen Plevneliev, kamuoyu yoklamalarında açık farkla rakiplerinden önde gözüküyordu. Aslında seçim kampanyası boyunca sadece Plevneliev değil, adayların çoğunluğu ekonomik konular ve vatandaşların günlük sorunları üzerinde odaklanmıştı. Bu açıdan bakıldığında, Bulgaristanın olgun bir seçim süreci yaşadığı söylenebilir. Ne var ki ortaya atılan bazı iddialar, seçimlerin dürüstlüğüne ilişkin bazı şüpheleri de beraberinde getirdi. Seçimlere günler kala, Uluslararası Saydamlık Örgütü tarafından Bulgaristana ilişkin açıklanan bir raporda, ankete tabi tutulanların yüzde 12sinin oyunu satmaya hazır olduğu belirtildi. Buna istinaden Bulgar medyası bir oy karşılığında ne kadar paranın ödendiğine dair bazı spekülasyonlarda bile bulundu.

Seçimleri gözetleyen Bulgaristan Açık Toplum Enstitüsü Başkanı Alexey Pamporova göre, 23 Ekim seçimlerinde oylama merkezlerinin yüzde 44ünde usulsüzlükler yaşandı. Uluslararası Saydamlık Örgütünün Bulgaristan Ofisi Direktörü Diana Kovachevaya göre ise, küçük kasabalarda ve köylerde oy satın alma ve seçmenlerin tehdit edilmesi vakaları bildirilmiştir. Seçimlerin dürüstlüğüne ilişkin iddialar dışında, Bulgaristan devlet televizyonu BNT Sofyadaki oylama merkezlerinde uzun kuyrukların oluştuğunu ve kargaşaların yaşandığını duyurmuştu. Bu ve benzer durumlar yüzünden, Bulgaristan Merkez Seçim Komisyonunu seçimler için yeterince iyi hazırlık yapmadığı yönünde suçlayanlar oldu. Bulgaristan seçimine ilişkin olumlu rapor ise Avrupa Konseyi gözlemcilerinden geldi.

Bulgaristan seçimlerinin ortaya çıkarttığı birkaç önemli neticeden söz edilebilir. Her şeyden önce, son iki yıla ait kamuoyu yoklamalarında popülaritesini yitirmekte olduğu gözükken Boyko Borisov

hükümeti, bu seçimlerde önemli bir sınavdan geçmiş oldu. İktidar partisi GERBin halktaki güvenoyunu tazelediği söylenebilir. Dahası, Plevneliev ikinci turda cumhurbaşkanı olarak seçilmeyi başarır, Başbakan Borisov şimdiye kadar yeterince iyi anlaşılamadığı cumhurbaşkanlığını da kontrolü altına almış olacaktır. Diğer taraftan, seçim

sonuçlarının Bulgarlar içindeki Avrupa şüpheciliğinin artışta olduğunu gösterdiği de söylenebilir. Avrupa Birliğine vurgular yapan Kalfin ve Kunevanın aksine, Plevneliev seçim kampanyasında Rusya ile de ilişkileri geliştirmeyi vaat etti. Gerçi son yıllarda Bulgaristanın Rusya ile ilişkilerini sallantılı hale getiren, Başbakan Borisovun kendisidir. Yine de, AB üyeliğinin beraberinde getirdiği hayat pahalılığı ve Brükselin bazı konularda Bulgaristana karşı yeterince dürüst davranmadığına dair halktaki inanç, Avrupa şüpheciliğini artırmıştır.

Bu seçimlerde Bulgaristan halkının politikacılara önemli bir mesaj verdiği de söylenebilir. Şöyle ki etnik düşmanlığı kışkırtmak suretiyle oylarını yükseltmeye çalışan bazı aşırı sağcı çevreler hedeflerine ulaşamadı. Halk aşırı milliyetçiliği reddetmiş oldu.

Bulgaristan Türklerine gelince, etrafında ağırlıklı olarak Türkleri toplayan Hak ve Özgürlükler Hareketi, kalesi olarak bilinen Kırcaali belediyesini yeniden kazanmayı başardı. Toplam 264 belediye başkanlığı içinden ise Hak ve Özgürlükler Hareketinin 27 adayı ilk turda seçilmeye hak kazandı. 18 adayı ise 30 Ekimde yapılacak olan seçimin ikinci turunda yarışacak. Cumhurbaşkanlığı seçiminin birinci turunda herhangi bir adaya desteğini açıklamayan Hak ve Özgürlükler Hareketi, ikinci turda Sosyalist Parti adayı İvaylo Kalfini destekleyeceğini duyurdu. Bu arada, son seçimlerde Bulgaristan Türklerinin eskisi gibi birlik içinde hareket edemediği gözlenmiştir. Görüş ayrılıkları yüzünden Hak ve Özgürlükler Hareketinden ayrılan Kasım Dal ve yandaşları yerel seçimlerde Halk Birliği Partisi (ENP) isimli küçük bir Bulgar partisiyle işbirliği yaptı. Bunun dışında, Başbakan Borisov ile yakınlaşan Dal cumhurbaşkanlığı seçiminde Plevnelievi destekledi. Türkiyede yaşayan Bulgaristan göçmenlerinin bir kısmı tarafından desteklenen Türk asıllı Sali Şabanın Bulgaristan Cumhurbaşkanlığına talip olduğu da belirtilmelidir. Son olarak, Türkiyede yaşayan Bulgaristan vatandaşlarının yerel seçimlerde oy kullanmalarına Bulgaristan hükümetince yasal engeller çıkartılmaya çalışıldığı da unutulmamalıdır.

---

Kaynak/Source: